

2 ст. 237 діючого КПК огляд житла чи іншого володіння особи здійснюється на підставі ухвали слідчого судді. Втрата часу, в такому випадку, може спричинити зміну обстановки, зникнення слідів злочину або особи, яка його вчинила, предметів, які можуть стати згодом речовими доказами.

Стаття 190 КПК 1960 року містила положення про те, що слідчий може провести у невідкладних випадках без постанови судді огляд місця події в житлі чи іншому володінні особи, який здійснюється за її заявою або повідомленням про вчинений щодо неї злочин, а так само у разі відсутності цієї особи або неможливості отримати від неї згоди на проведення огляду місця події.

Досліджуючи дане питання, ми звернули увагу на проблеми, з якими зіштовхується слідчий на початковому етапі досудового розслідування під час такої слідчої дії як огляд місця події. В результаті чого ми дійшли висновку, що дана слідча дія має вагоме значення. Вона дозволяє одержати значущу доказову інформацію щодо події злочину, виявити особливості психічного стану та особистості злочинця, і завдяки цьому виробити ефективні слідчі версії, що визначають весь подальший хід розслідування. Як показують матеріали конкретних кримінальних проваджень, значну кількість злочинів розкрито «за гарячими слідами» саме на основі результатів, одержаних при огляді місця події.

Тому, на наш погляд, необхідно внести зміни до чинного КПК, доповнивши Главу 20 «Слідчі (розшукові) дії» ст. 237¹ «Огляд місця події», зазначивши в ній наступне:

1. Огляд місця події є першочерговою, невідкладною, комплексною слідчою дією із застосуванням відповідних криміналістичних методик, рекомендацій та прийомів здійснюваних слідчим за участю понятих, спеціалістів, судово-медичного експерта, підозрюваного, потерпілого або інших осіб, з метою з'ясування матеріальної обстановки події, слідів та речових доказів, а також інших обставин, які мають значення для встановлення об'єктивної істини в кримінальному провадженні.

2. Для проведення у невідкладних випадках огляду місця події в житлі чи іншому володінні особи, який здійснюється за її заявою або повідомленням про вчинений щодо неї злочин, а так само у разі відсутності цієї особи або неможливості отримати від неї згоду на проведення невідкладного огляду місця події, рішення суду не потребується.

3. У випадках, згаданих в частині 2, слідчий в протоколі огляду місця події обов'язково зазначає причини, що обумовили проведення огляду без ухвали слідчого судді, та протягом доби з моменту проведення цієї дії повідомляє про здійснений огляд житла чи іншого володіння особи та його наслідки прокурора, який здійснює нагляд за досудовим слідством.

Судова інженерно-технічна експертиза з безпеки життєдіяльності і охорони праці у розслідуванні злочинів проти безпеки виробництва

Бабич Н.В., здобувач наукової лабораторії з проблем досудового розслідування ННШФПСКМ НАВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, старший науковий співробітник *Таран О.В.*

У механізмі захисту прав, свобод та інтересів громадян особливе місце займає інститут судової експертизи. Так, під час проведення досудового розслідування, а також судового розгляду практично у кожному разі

використовуються спеціальні знання експерта для встановлення фактів та обставин, що мають значення для ухвалення законних та справедливих рішень.

Як свідчать матеріали слідчої та судової практики, під час розслідування злочинів проти безпеки виробництва, необхідність використання спеціальних знань, а саме проведення експертиз, виникає практично у кожному разі.

Проблеми використання спеціальних знань (у тому числі і призначення інженерно-технічних експертиз) під час розслідування злочинів проти безпеки виробництва (порушень правил охорони праці, техніки безпеки), у своїх роботах досліджували А.П. Бороданков, М.С. Брайнін, Ш.К. Вахітов, С.А. Квелідзе, О.В. Таран, М.П. Яблоков та ін..

Згідно емпіричних даних, під час розслідування злочинів проти безпеки виробництва часто виникає потреба у дослідженні джерел небезпеки, що потребує застосування спеціальних знань у галузі електробезпеки, безпеки у будівництві, гірничій промисловості, пожежної безпеки та ін.

Ці питання зазвичай вирішуються за допомогою інженерно-технічної експертизи з безпеки життєдіяльності і охорони праці. Інженерно-технічна експертиза - один з видів судових експертиз (згідно з класифікацією Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затвердженої наказом Міністерства юстиції 8 січня 1998 року № 53/5 у редакції наказу Міністерства юстиції 26 грудня 2012 року № 1950/5), а інженерно-технічна експертиза з безпеки життєдіяльності та охорони праці є одним з підвидів інженерно-технічних судових експертиз (згідно класифікації згаданої Інструкції). Експертиза з безпеки життєдіяльності і охорони праці призначається для встановлення механізму здійснення небезпечного фактору, причин настання нещасного випадку, а також для визначення вимог нормативно-технічних документів, невиконання яких перебуває у причинному зв'язку з нещасним випадком.

Предметом цієї експертизи є фактичні дані та обставини виникнення небезпечного фактору, умови, що призвели до настання нещасного випадку, які встановлюються на основі спеціальних експертних знань.

Детальне визначення предмета судової інженерно-технічної експертизи в галузі охорони праці та безпеки життєдіяльності пропонують Ю.О Кравченко, Л.Г. Бордюгов та І.М. Марченко, які визначають його як зафіксовані слідами-відображеннями фактичні дані, обставини події, які досліджуються й встановлюються на базі методів загальної теорії судової експертизи, спеціальних наукових знань у сфері промислового й сільськогосподарського виробництва, прикладних наук з метою виявлення причинних залежностей і зумовлені сукупністю інформації про діяльність або бездіяльність працівників і посадових осіб у процесі нормального функціонування підприємства та при виникненні на ньому надзвичайної ситуації, недотримання трудової й виробничої дисциплін, невиконання вимог законодавчих, нормативно-правових актів з охорони праці та експлуатаційної документації, порушення технологічних процесів, технічний стан будинків, споруд, комунікацій, транспорту, приладів контролю, машин, механізмів, устаткування, інструментів й інших знарядь праці, а також засобів протипожежного, колективного та індивідуального захисту [1, с. 334].

За допомогою згаданої експертизи можливо встановити: причину нещасного випадку; джерело небезпечного фактору, що призвело до настання нещасного випадку; обставини, які обумовили нещасний випадок; відповідність або невідповідність конструкції та технічного стану механізму (обладнання, устаткування) вимогам правил охорони праці та безпеки

життєдіяльності; відповідності або невідповідності організації робіт на виробничій дільниці вимогам охорони праці; чи відносяться роботи, об'єкти, устаткування до категорії з підвищеною небезпекою; відповідності або невідповідності кваліфікації працівника характеру робіт, що ним виконувались; коло осіб, діяльність (бездіяльність) яких пов'язана, з технічної точки зору, з нещасним випадком тощо.

Отже, у підсумку можна зазначити, що за допомогою інженерно-технічної експертизи з безпеки життєдіяльності і охорони праці вирішуються найбільш складні питання, пов'язані із встановленням механізму та причин настання нещасного випадку на виробництві, відповідності дій службових осіб підприємства або інших суб'єктів вимогам законодавчих та нормативно-правих актів з охорони праці.

Список використаних джерел:

1. Кривченко Ю. О., Бордюгов Л.М., Марченко І.М. Теоретичний базис судової інженерно-технічної експертизи в галузі охорони праці та безпеки життєдіяльності / Ю. О. Кривченко, Л. Г. Бордюгов, І. М. Марченко // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. - 2012. - Вип. 12. - С. 332-339

Сучасний стан протидії вчиненню розбійним нападів в Україні

Бабич А.Ю., здобувач кафедри кримінально-правових дисциплін факультету права та масових комунікацій ХНУВС

Пчолкін В.Д., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінально-правових дисциплін факультету права та масових комунікацій ХНУВС

Насильницька злочинність являє собою найнебезпечніший вид посягань, що завдає величезної, а інколи непоправної шкоди найвищим людським цінностям, таким як життя, здоров'я, честь, гідність, статева свобода та недоторканість, котлі є невід'ємними правами людини з моменту її народження. Серед основних складових недоторканності людини є її право безперешкодного володіння, користування і розпорядження своєю власністю та заборона будь-кому протиправно позбавити останню цього права.

Кримінально-правова охорона означених прав і свобод людини набуває особливого значення при розслідуванні розбійних нападів, специфічною рисою яких є підвищена суспільна небезпека, так як посягання здійснюється не лише на власність, а й на особу. Розслідування будь-яких злочинів, у тому числі й розбійних нападів, буде ефективним, якщо воно здійснюється на узагальненій слідчій практиці, у поєднанні з використанням апробованих криміналістичних рекомендацій та наукових знань.

Сучасний етап розвитку України характеризується різноманітними негативними процесами, які негативно позначаються на криміногенній ситуації в державі. При цьому серед усієї сукупності злочинних посягань особливе занепокоєння викликають ті, що спрямовані саме на осіб жіночої статі. Так, лише за офіційними даними, жертвами кожного третього злочинного посягання стають жінки, частка яких серед потерпілих коливається в межах 28,6-32,6 %. Доволі часто жінка стає й жертвою розбійного нападу.

Статистичні матеріали Департаменту інформаційних технологій МВС України свідчать, що починаючи з 1 січня 2014 року станом на вересень 2014 року в Україні було скоєно близько 5543 розбійні напади, що на 1262 злочини більше ніж за аналогічний період часу в 2013 року, з них 2125- скоєних відносно жінок, що на 346 злочинів більше ніж в 2013 році Безперечно, такий ріст злочинності пов'язаний з теперішньою криміногенною ситуацією в